

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«УХВАЛЕНО»
Вченою радою ОДАУ
Протокол № 1
від 21.09.2023р

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Ректор ОДАУ
Михайло БРОШКОВ
Від 22.09.23 Наказ № 227-заг

ПОЛОЖЕННЯ

**про реалізацію права на вільний вибір освітніх компонентів
здобувачами вищої освіти Одеського державного аграрного
університету**

Одеса – 2023

1. Загальні положення.

1.1 Положення про реалізацію права на вільний вибір освітніх компонентів здобувачами вищої освіти Одеського державного аграрного університету (далі – Положення) у Одеському державному аграрному університеті (далі – Університет) розроблено відповідно до статті 62 Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014, Закону України «Про освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», «Положення про організацію освітнього процесу в Одеському державному аграрному університеті, та інших нормативно-правових актів України з питань освітньої діяльності та нормативних документів Університету, та визначає процедуру обрання здобувачами вищої освіти вивчення вибіркового освітніх компонентів.

Дія Положення поширюється на здобувачів освіти Університету денної, заочної та дистанційної форм здобуття освіти усіх рівнів вищої освіти на всі структурні підрозділи Університету (інститут, факультети, кафедри).

1.2. Вибір освітніх компонентів здійснюється здобувачем освіти у межах, передбачених відповідною освітньо-професійною або освітньо-науковою програмою (далі ОП) та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти.

1.3. Освітні компоненти за вибором здобувача освіти або вибірково освітні компоненти – це дисципліни, курси, які вводяться закладом вищої освіти для формування індивідуальної освітньої траєкторії та більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних запитів здобувача для потреб суспільства, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних потреб тощо.

Окрім вибору освітніх компонентів в межах вибіркової складової відповідного навчального плану, здобувач може формувати свою індивідуальну освітню траєкторію в межах обов'язкової складової шляхом:

обрання вивчення іноземної мови; обрання місця проходження практики; обрання теми кваліфікаційної роботи та наукового керівника.

1.4. Індивідуальна освітня траєкторія в Університеті може бути реалізована через індивідуальний навчальний план здобувача освіти.

1.5. Вибіркові освітні компоненти професійної та практичної підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальностями, що визначають характер майбутньої діяльності та здобуття додаткових загальних і професійних компетентностей в межах спеціальності або споріднених спеціальностей і галузей знань; ознайомлення з сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширення або поглиблення результатів навчання за загальними компетентностями; сприяють академічній мобільності здобувача освіти та його особистим інтересам з метою формування компетенцій відповідно до вимог ринку праці.

2. Загальні підходи до формування вибіркової частини освітніх програм

2.1. Здобувачі освіти в Університеті реалізують своє право на вибір освітніх компонентів шляхом відповідного їх обрання з двох каталогів: університетський каталог вибірових компонентів (У- каталог) та каталог вибірових компонентів професійної підготовки (П- каталог).

Перелік вибірових компонентів П - каталогу визначається групою забезпечення та гарантом ОП відповідно до рівня вищої освіти.

Каталоги розміщуються на веб-сайті Університету в розділі «Освітній процес» (вільний вибір здобувача).

2.2. Обсяг освітнього компонента, що включається в університетський каталог вибірових компонентів (У- каталог) для вільного вибору здобувачами освіти, повинен бути уніфікованим: 3 кредити, аудиторних занять - 30 годин, (16 годин лекцій і 14 годин практичних, семінарських занять для денної форми; 4 години лекцій та 6 годин практичних, семінарських занять для заочної форми навчання); форма підсумкового контролю – залік; дисципліна є односеместровою.

2.3. Вибірковий освітній компонент може бути відокремлений від структурно-логічної схеми навчального плану і повинен мати завершений характер для забезпечення його доступності здобувачам освіти інших (неспоріднених) спеціальностей чи галузей знань.

2.4. Певну частку вибірових компонентів для здобувача освіти мають становити вибіркові освітні компоненти із числа професійно-орієнтованих для визначеної спеціальності, а інша частина залишається на вільний вибір здобувача освіти, який може обирати будь-які освітні компоненти з інших освітніх програм (в межах ОП Університету); освітніх компонентів/курсів іншого закладу вищої освіти на умовах реалізації права на академічну мобільність/неформальну освіту.

2.4. Вивчення освітніх компонентів за вибором для здобувачів освіти розпочинається з 3 семестру для освітніх рівнів бакалавр/магістр (вступ на основі ПЗСО, ОКР молодший спеціаліст, ОС фаховий молодший бакалавр). Для освітніх рівнів молодший бакалавр, бакалавр (скорочений термін навчання – 1 р. і 10 міс.), освітнього рівня магістр (вступ на основі ОС бакалавр, магістр, ОКР спеціаліст) та освітнього рівня доктор філософії - з 2 семестру.

2.5. Вибірковий освітній компонент запроваджується за умови, якщо кількість бажаючих буде достатньою для формування мінімальної групи.

Мінімальні групи здобувачів для вивчення вибірових освітніх компонентів за денною формою навчання мають бути чисельністю не менше:

– 10 осіб для освітнього рівня молодший бакалавр і першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для вивчення компонентів П-каталогу та 25 осіб для У-каталогу. Дане обмеження не поширюється на ті випадки, коли певний освітній компонент обрали всі здобувачі академічної групи, що нараховує менше 10 осіб;

– 5 осіб для другого (магістерського) рівня вищої освіти для вивчення компонентів П-каталогу та 25 осіб для У-каталогу. Дане обмеження не

поширюються на ті випадки, коли певний освітній компонент обрали всі здобувачі малокомплектної академічної групи (1- 4 особи).

Якщо вивчати певний освітній компонент висловили бажання менше зазначеної для формування групи мінімальної чисельності здобувачів, такий освітній компонент вважається не обраним. Здобувачам пропонується записатися на вивчення освітнього компонента з переліку тих, що були обрані іншими здобувачами.

Дані обмеження не поширюються на здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у разі обрання освітніх компонентів із переліку для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Обрані аспірантами освітні компоненти, які не пов'язані з тематикою їх дисертаційного дослідження мають бути узгоджені з науковим керівником та гарантом освітньо-наукової програми.

Здобувач, який не скористався своїм правом вибору без поважних причин, може бути записаний на вивчення освітніх компонентів, обраних завідувачем випускової кафедри/гарантом для раціоналізації чисельності груп з вивчення вибіркового освітніх компонентів.

Якщо здобувач із поважної причини не зміг здійснити свій вибір вчасно, або виявив помилку щодо свого волевиявлення, він звертається до деканату із заявою для запису на вивчення обраних ним освітніх компонентів, надавши документ, що засвідчує поважність причин. Заява на зміну вибіркового компонента у сформованому індивідуальному навчальному плані має подаватися не пізніше, ніж за місяць до початку семестру, в якому викладається цей компонент.

2.6. Завідувач кафедри, за яким закріплений освітній компонент відповідно до наказу ректора Університету, несе відповідальність за якість викладання і належне навчально-методичне забезпечення відповідно до структури навчально-методичного комплексу, обраних здобувачами освіти вибіркового освітніх компонентів.

2.7. Здобувачі освіти мають право обрати вибірккові освітні компоненти як на увесь термін дії освітньої програми, так і лише на наступний навчальний рік або наступний навчальний семестр.

2.8. Обрані таким чином вибірккові освітні компоненти вносяться до робочих планів ОП та визначають навчальне навантаження кафедр і конкретного викладача.

3. Порядок подачі інформації про вибірккові освітні компоненти

3.1. Кафедра надає пропозиції щодо всієї множини освітніх компонентів вільного вибору здобувачів освіти, яку її викладачі викладатимуть у наступному навчальному році, до навчально-методичного відділу Університету до 30 січня поточного навчального року для формування каталогів вибіркових компонентів. Інформація може бути передана на електронну пошту навчально-методичного відділу.

Необхідно подати такі дані:

- назва кафедри;
- перелік вибіркових компонентів У-каталогу для відповідних освітніх рівнів:
- перелік вибіркових компонентів П-каталогу для відповідних курсів і освітніх рівнів:
- силабуси вибіркових компонентів у PDF форматі (назва файлу повинна відповідати назві компонента). Університетський стандарт підготовки силабусу пропонує навчально-методичний відділ.

3.2. Кафедра може подати необмежену кількість освітніх компонентів до університетського каталогу вибіркових компонентів, чи не подати жодного. Один і той самий освітній компонент можуть подати декілька викладачів. У такому випадку здобувачі освіти вибиратимуть не тільки освітній компонент, а й викладача.

4. Порядок включення вибіркових освітніх компонентів у навчальні плани підготовки здобувачів

4.1. Для освітнього рівня молодший бакалавр (термін навчання - 1,10 р.):

4.1.1. Здобувачу освіти надається право обирати освітні компоненти протягом 2-4 семестрів загальним обсягом не менше ніж 30 кредитів ЄКТС.

Цей обсяг складається із:

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача з У-каталогу загальним обсягом 12 кредитів ЄКТС із розрахунку 6 кредитів ЄКТС на один семестр (3,4 семестр);

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача з П-каталогу (2,3,4 семестр), загальним обсягом не менше ніж 18 кредитів ЄКТС.

4.2. Для освітнього рівня бакалавр (термін навчання - 3,10 р.):

4.2.1. Здобувачу надається право обирати освітні компоненти протягом 3-8 семестрів загальним обсягом не менше ніж 60 кредитів ЄКТС.

Цей обсяг складається із:

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача з У-каталогу загальним обсягом 18 кредитів ЄКТС із розрахунку 3 кредити ЄКТС на один семестр (3-8 семестр);

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача з П-каталогу (3-8 семестр), загальним обсягом не менше ніж 42 кредити ЄКТС.

4.3. Для освітнього рівня бакалавр (термін навчання - 2,10 р.):

4.3.1. Здобувачу освіти надається право обирати освітні компоненти протягом 3-6 семестрів загальним обсягом не менше ніж 45 кредитів ЄКТС.

Цей обсяг складається із:

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача з У-каталогу загальним обсягом 12 кредитів ЄКТС із розрахунку 3 кредити ЄКТС на один семестр (3-6 семестр);

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача з П-каталогу (3-6 семестр), загальним обсягом не менше ніж 33 кредити ЄКТС.

4.4. Для освітнього рівня бакалавр (термін навчання - 1,10 р.):

4.4.1. Здобувачу освіти надається право обирати освітні компоненти

протягом 2-4 семестрів загальним обсягом не менше ніж 30 кредитів ЄКТС.

Цей обсяг складається із:

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача з У-каталогу загальним обсягом 6 кредитів ЄКТС із розрахунку 3 кредити ЄКТС на один семестр (3-4 семестр);

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача з П-каталогу (2-4 семестр), загальним обсягом не менше ніж 24 кредити ЄКТС.

4.5. Для освітнього рівня магістр (термін навчання - 1,4 р.):

4.5.1. Здобувачу освіти надається право обирати два освітніх компоненти (6 кредитів ЄКТС) з У-каталогу у 1 семестрі щодо їх вивчення у 2 семестрі або у 2 та 3 семестрах.

4.5.2. Здобувачу надається право обирати освітні компоненти з П-каталогу у 1 семестрі щодо їх вивчення у 2 семестрі або у 2 і 3 семестрах, загальним обсягом не менше ніж 22,5 кредити ЄКТС.

4.6. Для освітнього рівня магістр (термін навчання - 1,10 р.; 2 р.):

4.6.1. Здобувачу освіти надається право обирати два освітніх компоненти (6 кредитів ЄКТС) з У-каталогу у 1 семестрі щодо їх вивчення у 2 та 3 семестрах.

4.6.2. Здобувачу освіти надається право обирати освітні компоненти з П-каталогу у 1 семестрі щодо їх вивчення у 2 і 3 семестрах, загальним обсягом не менше ніж 24 кредити ЄКТС.

4.7. Для освітнього рівня магістр (термін навчання - 5,10 р.):

4.7.1. Здобувачу вищої освіти надається право обирати освітні компоненти протягом 3-12 семестрів загальним обсягом не менше ніж 90 кредитів ЄКТС.

Цей обсяг складається із:

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача освіти з У-каталогу загальним обсягом 30 кредитів ЄКТС із розрахунку 3 кредити ЄКТС на один семестр (3-12 семестр);

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача освіти з П-

каталогу (3-12 семестр), загальним обсягом не менше ніж 60 кредитів ЄКТС.

4.8. Для освітнього рівня магістр (термін навчання - 4,10 р.):

4.8.1. Здобувачу освіти надається право обирати освітні компоненти протягом 3-10 семестрів загальним обсягом не менше ніж 75 кредитів ЄКТС.

Цей обсяг складається із:

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача з У-каталогу загальним обсягом 24 кредити ЄКТС із розрахунку 3 кредити ЄКТС на один семестр (3-10 семестр);

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача з П-каталогу (3-10 семестр), загальним обсягом не менше ніж 51 кредит ЄКТС.

4.9. Для освітнього рівня доктор філософії:

4.9.1. Вибір освітніх компонентів здійснюється здобувачем у межах, передбачених відповідною освітньо-науковою програмою та навчальним планом, в обсязі не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів.

Цей обсяг складається із:

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача з У-каталогу загальним обсягом 6 кредитів ЄКТС із розрахунку 3 кредити ЄКТС на один семестр (2-3 семестр);

- освітніх компонентів за вільним вибором здобувача освіти з П-каталогу відповідно до особливостей освітньо-наукової програми.

5. Організація процесу обрання вибіркового освітнього компонента

5.1. Про початок процесу обрання вибіркового освітнього компонента здобувачів освіти сповіщають через електронну пошту, веб-сайт Університету, дошки оголошень біля деканатів, через органи студентського самоврядування, кураторів чи інші засоби комунікації.

5.2. До початку процесу обрання здобувачами вибіркового освітнього компонента: науково-педагогічні працівники кафедри, що забезпечують викладання освітніх компонентів У-Каталогу та науково-педагогічні працівники кафедри, що забезпечують викладання освітніх компонентів П-

Каталогів, можуть проводити (у позанавчальний час) для здобувачів презентації запропонованих до вибору освітніх компонентів. Також, за потреби, можуть надаватися консультації щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії, заповнення анкети вибору освітніх компонентів в інформаційній системі Університету тощо.

5.3. З метою своєчасного інформування здобувачів вищої освіти щодо можливостей реалізації їх потенціалу механізмами персоналізованої освітньої траєкторії на початку першого року навчання гарантами ОПП та ОНП, завідувачами кафедр, проводяться зустрічі зі здобувачами для роз'яснення змісту ОПП і ОНП та силабусів вибіркового освітніх компонентів.

5.4. Процедура обрання вибіркового освітніх компонентів здобувачами передбачає:

5.4.1. Здобувач знайомиться з каталогами вибіркового компонентів, змістом силабусів з У-каталогу і П-каталогу та визначається з вибором освітніх компонентів;

5.4.2. Здобувач освіти здійснює свій вибір шляхом заповнення анкети, розміщеної на сайті ОДАУ у розділі Освітній процес (вільний вибір здобувача).

Протягом місяця після зарахування здійснюють свій вибір на 2 семестр здобувачі освітнього ступеня молодший бакалавр (термін навчання - 1,10 р.), освітнього ступеня бакалавр (термін навчання - 1,10 р.), освітнього ступеня магістр (термін навчання - 1,4 р.), освітнього ступеня магістр (термін навчання - 1,10 р.; 2 р.), освітнього ступеня доктор філософії.

Остаточне обрання освітніх компонентів вільного вибору на наступний навчальний рік, здобувачами освіти повинно бути здійснено в термін до 30 травня.

5.4.3. Підтвердження здобувачу його вибору освітніх компонентів або повідомлення про неможливість формування групи/потоків для вивчення обраного ним освітнього компонента та пропозиція записатися на вивчення освітнього компонента з переліку тих, що були обрані іншими здобувачами.

5.4.4. Деканат факультету/інституту остаточно опрацьовує результати вибору вибіркового освітнього компонента (фіксація результатів вибору) та корегує склад навчальних груп/потоків для їх вивчення.

6. Опрацювання результатів запису для вивчення вибіркового освітнього компонента

6.1. Опрацюванням результатів запису щодо вивчення освітнього компонента за вільним вибором здобувачів освіти займається відповідальна особа навчально-методичного відділу. Вся інформація щодо здобувачів, які зареєструвалися, та освітні компоненти вільного вибору, що були обрані, надходить до цієї посадової особи. За допомогою відповідних фільтрів, отримана інформація сортується та формуються списки здобувачів освіти за обраними вибірковими компонентами, факультетами/інститутом, кафедрами тощо. Інформація щодо формування списків є доступною та відкритою.

6.2. Основним фактором формування списків «здобувач освіти/компонент/викладач» є належність викладача, закріпленого за освітнім компонентом до відповідної кафедри. Цей фактор і буде визначальним у вирішенні питання, до якого факультету/інституту будуть належати новостворені збірні групи, які будуть вивчати відповідний освітній компонент.

6.3. Надалі списки в електронному вигляді розсилаються на кафедри, де викладаються обрані освітні компоненти. Після цього, завідувачами відповідних кафедр, проводиться корегування навчального навантаження. Тижневе навантаження - повинно відповідати нормативним документам Університету.

6.4. Усі списки здобувачів освіти також розсилаються у всі деканати, інститут, адже вони можуть включати до складу групи здобувачів освіти із різних спеціальностей.

6.5. Навчально-методичний відділ формує збірні групи зі здобувачів освітніх ступенів різних спеціальностей, які обрали відповідні вибіркові освітні компоненти з У-каталогу, щодо їх вивчення.

6.6. Деканати контролюють наявність вибіркового освітнього компонента, зазначеного у відповідному списку, в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти, проставляючи підпис відповідальної особи деканату та декана факультету/директора інституту.

6.7. Обрані вибіркові освітні компоненти заносяться до загальноуніверситетського розкладу, є обов'язковими до вивчення та не підлягають зміні.

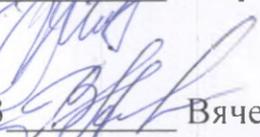
УЗГОДЖЕНО:

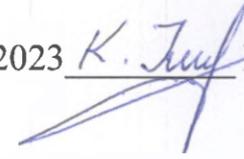
Проректор з науково-педагогічної

та методичної роботи « 18 » 09 2023 Інна МАЛЕЦЬКА

Юрисконсульт « 31 » жовтня 2023 Клара МАРЧЕНКО

Керівник навчально-методичного
Відділу

« 18 » вересня 2023 Вячеслав СЕДОВ

Голова студентської ради « 20 » вересня 2023 Ірина КОРОЛЕНКО